



Turistička organizacija  
Vojvodine

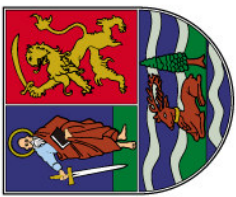
AKTIVNI ODMOR U VOJVODINI

# Pokreni se, doživi, uživaj

www.vojvodinaonline.com



SRBIJA



# VOJVODINA

- Državna granica | State Border | Staatsgrenze
- Pokrajinska granica | Provincial Border | Provinzgrenze
- Granični prelaz | Border Crossing | Grenzübergang
- Magistralni put | Motorway | Landstraße
- Autoput | Highway | Autobahn
- Priključak na autoput | A Slip Road | Autobahnanschluss

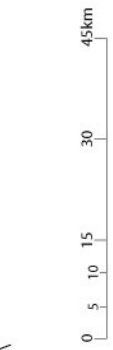
- Elevacija | Elevation | Elevation**
- < 100m
  - 100-200m
  - 200-400m
  - > 400m

- Hidrografija | Hydrography | Hydrographie**
- Reka | River | Fluss
  - Kanal | Canal | Kanal
  - Jezero, ribnjak | Lake, fishpond | See, teich

- Sedišta opština (broj stanovnika) | Municipality Seat (Population) | Sitz der Gemeinde (Bevölkerung)**
- < 20.000
  - 20.000 - 50.000
  - 50.000 - 100.000
  - > 100.000

- Razdaljine (km) | Distances (km) | Entfernungen (km)**

Novi Sad	Kikinda	Pančevo	Sombor	S. Mitrovica	Subotica	Vršac	Zrenjanin	Beograd
98	134	194	152	157	228	96	76	Beograd
96	139	89	58	149	132	82	72	
54	150	199	65	179	184	105	105	
103	104	74	15	149	184	105	72	
147	156	15	179	105	184	105	72	
51	60	74	149	105	184	105	72	
81	136	15	179	105	184	105	72	



# Vojvodina u pokretu

**T**uristi i zaljubljenici u Vojvodinu uglavnom ovu pokrajinu vide kao tihu i laloški mirnu ravnicu na severu Srbije. To je delimično tačno. Ipak, Vojvodina ima i svoju drugu stranu; onu koja je u pokretu, dinamična i puna izazova. Takva Vojvodina za sve posetioce nudi više.

Na jugu Panonske nizije i severu Srbije, Vojvodina u svom okrilju čuva preko 20 zaštićenih područja među kojima je i prvi proglašeni nacionalni park u celoj državi. Ovde se nalazi osam od ukupno deset Ramsarskih područja proglašениh u Srbiji. U Vojvodini se susiće tokovi tri velike evropske reke – Dunava, Tise i Save. Široko ravničarsko prostranstvo između reka nudi niz mogućnosti za biciklizam, sportske aktivnosti, konjičke sportove, posmatranje ptica... Ukoliko se popnete na dve vojvođanske planine, čeka vas sasvim drugačiji predeo. Sve ovo je dovoljno za jedan kvalitetan aktivni odmor koji u Voj-

vodini možete podeliti sa onima koji su vam dragi.

Ovaj propekt namenjen je svima koji žele i mogu da otkriju neku drugu stranu Vojvodine. Ona je manje poznata, sakrivena, u njenim zaštićenim područjima, na vodi, između salaša i ušorenih naselja... To je Vojvodina u pokretu, sa mnogo aktivnosti, avanture i doživljaja. Ukoliko je avantura više od onoga što tražite, onda jednostavno možete mirno ravničariti manje poznatim zaravnjenim prostranstvom Bačke i Banata. Tamo ćete otkriti nešto što sa svojom ukupnom lepotom može biti prava hrana za sva vaša čula.



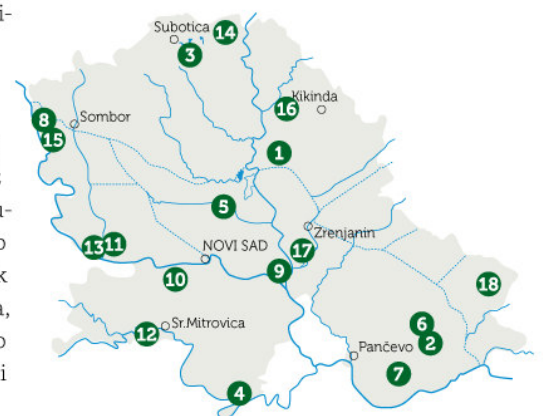
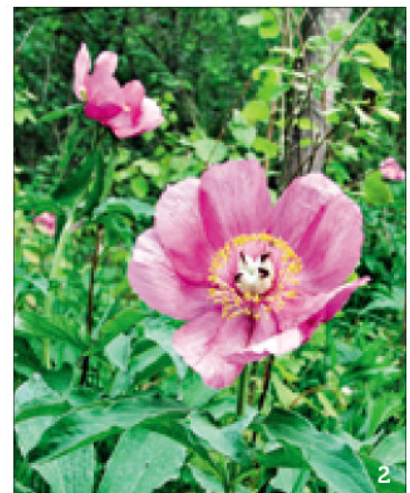


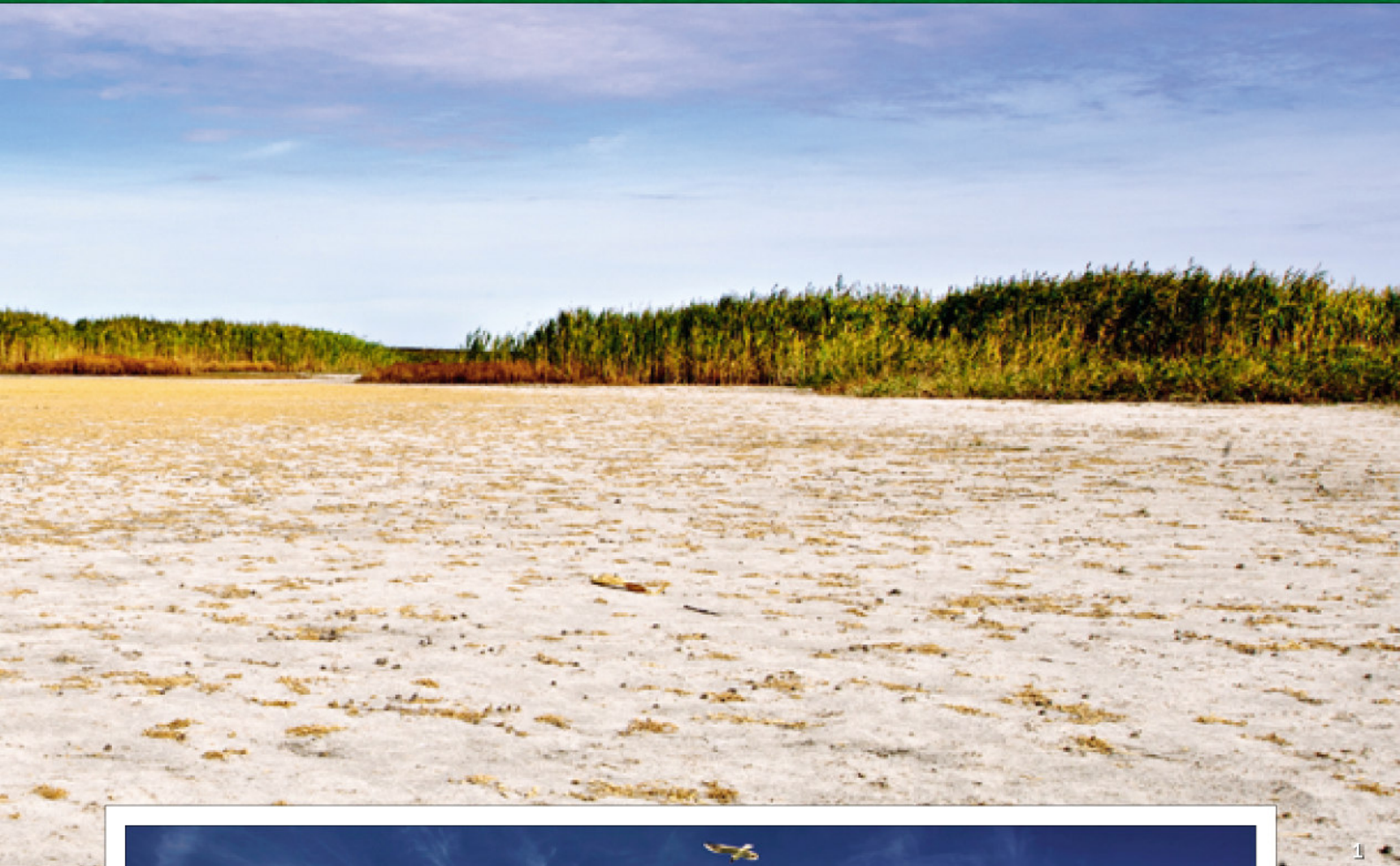
## Zaštićena prirodna **baština**

U zaštićenim područjima se može najbolje sagledati slika zelene i prirodno raznovrsne Vojvodine. Geološko i geomorfološko nasleđe osvaja posetioce onda kada to najmanje očekuju. U Vojvodini su posebno upečatljivi prizori planinskih kontura u ravnici, geološki profili, strmi lesni odseci, napušteni rečni meandri i još mnogo toga. Ako svemu tome dodamo i ukupnu biološku raznovrsnost, a ona nije zanemarljiva, onda postaje jasno zašto je pravi užitak otkrivanje zaštićenih područja. Ovde se lako kombinuju rekreacija, edukacija i uživanje u prirodi.

O biodiverzitetu svedoče i brojni podaci. Vojvodina je stanište zaštićenih prirodnih retkosti, od kojih su 104 biljne i 212 životinjske vrste. Među biljnim reliktima su i oni koji zbog svog dekorativnog izgleda privlače pažnju posetilaca i ekoturista – banatski božur, gorocvet, lovorasti jeremičak, kadiyka... Blizu 200 ptica su zaštićene kao prirodna retkost, a izrazito ugrožene su orao krstaš, velika droplja i modrovrana. Pored biljaka dekorativnog izgleda i ptica, čitavi predeli otkrivaju svoju lepotu u zaštićenim područjima Vojvodine. Nemojte propustiti da vidite i doživite Ludaško jezero, Pašnjake velike droplje, Slano kopovo, Karadorđevo, Begečku jamu...

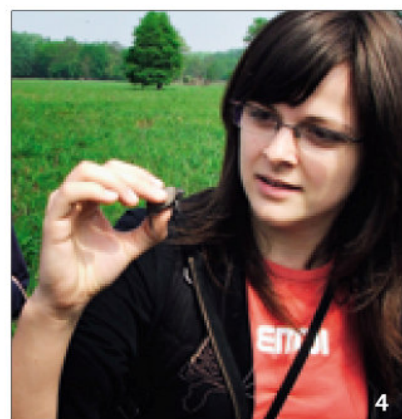
Zaštićena područja su najvrednije što priroda Vojvodine može da pruži. Taj malo poznati svet još uvek čeka da ga turisti otkriju. Budite među prvima. Pred vama će se ukazati ekološki vredne šume bele topole u zaštićenim područjima duž reka, guste planinske šume Fruške gore i Vršačkih planina, dine i vegetacija Deliblatske peščare, relikti, endemi i još mnogo toga. Zaštićena područja duž Dunava lako se mogu obići zahvaljujući trasiranoj biciklističkoj stazi. Bilo koji način da odaberete za obilazak ovih netaknutih vojvođanskih oaza, ne zaboravite da nas sve zajedno upoznavanje prirode podstiče da je i bolje zaštitimo.



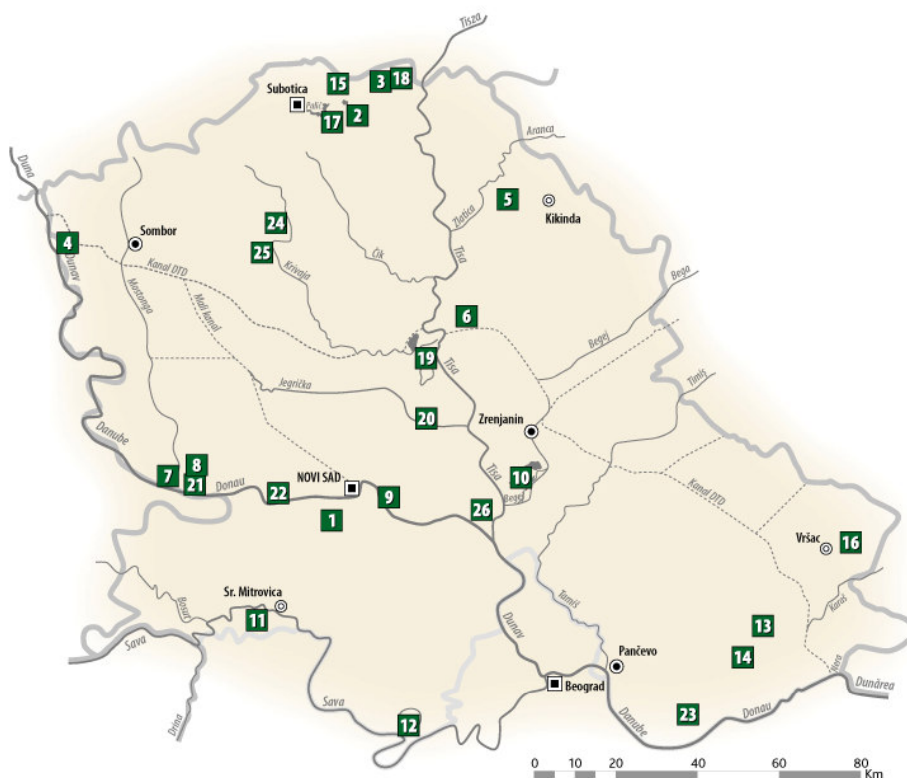
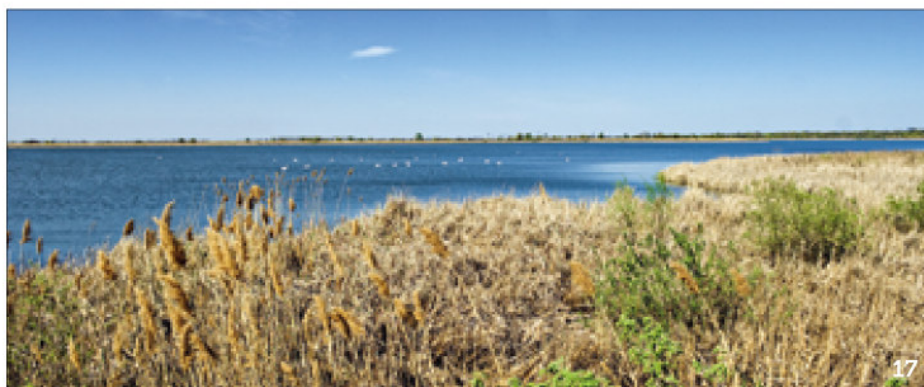


1. SRP Slano kopovo –  
isušeno jezero u letnjem periodu
2. Banatski božur  
(*Paeonia officinalis* sub sp. *banatica*)
3. PP Palić – crnoglavi galebovi  
(*Larus melanocephalus*)
4. SRP Obedska bara
5. PP Jegrička
6. SRP Deliblatska peščara
7. PP Ponjavica
8. SRP Gornje Podunavlje – barska  
perunika (*Iris pseudacorus*) i vezlica  
(*Scirpus* sp.) u Monoštorskom ritu

9. SRP Titelski breg – lesni profil u  
Velikom surduku
10. NP Fruška gora – lokalitet Srednje brdo
11. SRP Bagremara – kukurjak  
(*Eranthis hyemalis*)
12. SRP Zasavica
13. SRP Karađorđevo
14. PP Kamaraš
15. SRP Gornje Podunavlje – vilin konjic
16. SRP Pašnjaci velike droplje –  
velika droplja (*Otis tarda*)
17. SRP Carska bara
18. PIO Vršačke planine



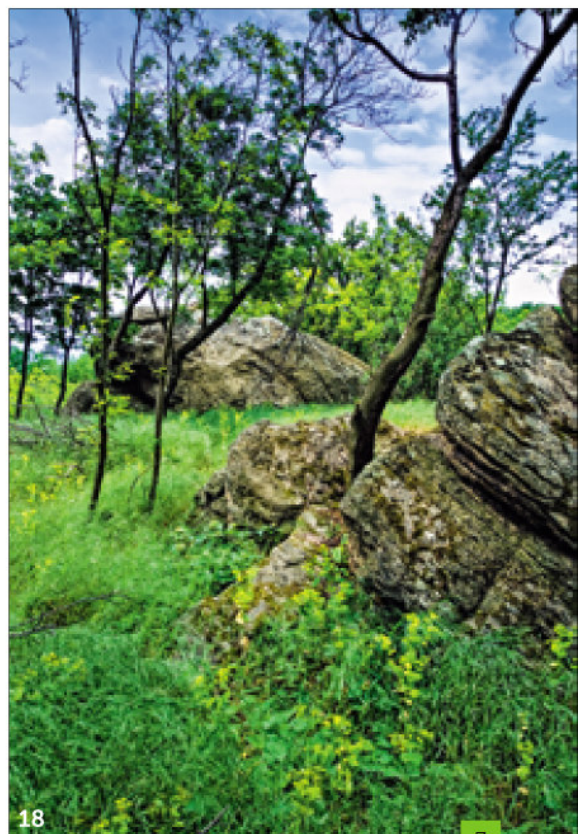


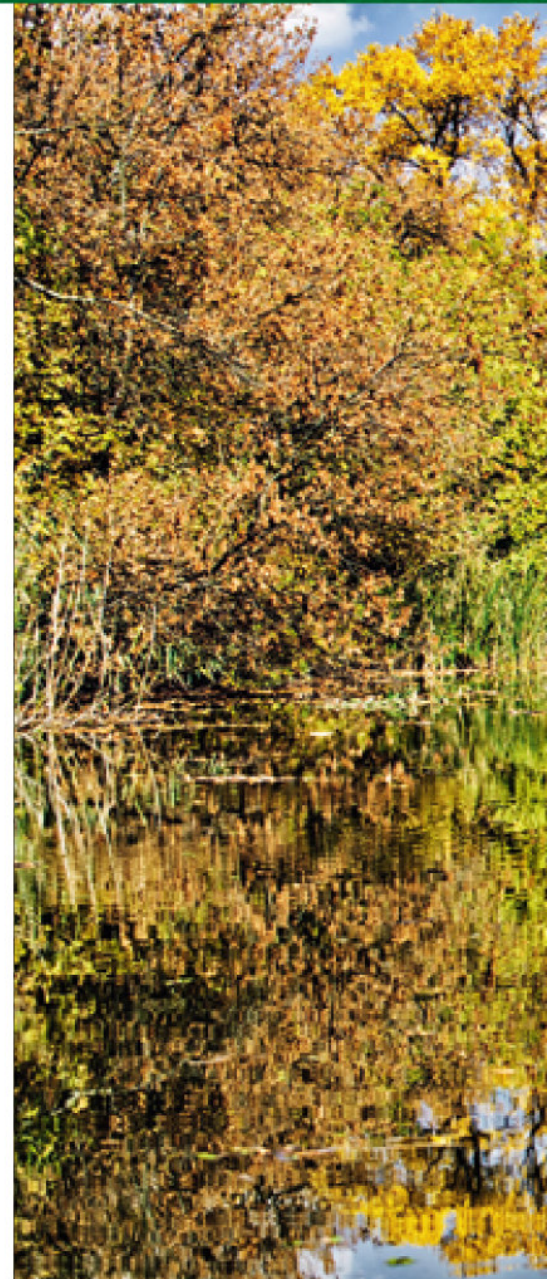


#### Lokacija značajnijih zaštićenih prirodnih dobara u Vojvodini

1. NP „Fruška Gora“, 2. SRP „Ludaško jezero“, 3. SRP „Selevenjske pustare“, 4. SRP „Gornje Podunavlje“, 5. SRP „Pašnjaci velike droplje“, 6. SRP „Slano Kopovo“, 7. SRP „Karadordevo“, 8. SRP „Bagremara“, 9. SRP „Koviljsko – petrovaradinski rit“, 10. SRP „Stari Begej – Carska bara“, 11. SRP „Zasavica“, 12. SRP „Obedska bara“, 13. SRP „Deliblatska peščara“, 14. SRP „Kraljevac“, 15. PIO „Subotička peščara“, 16. PIO „Vršačke planine“, 17. PP „Palić“, 18. PP „Kamaraš“, 19. PP „Stara Tisa kod Bisernog ostrva“, 20. PP „Jegrička“, 21. PP „Tikvara“, 22. PP „Begečka jama“, 23. PP „Ponjavica“, 24. RP „Kompleks PTK Panonija“, 25. RP „Zobnatica“ i 26. SRP „Titelski breg“

NP – Nacionalni park, SRP – Specijalni rezervat prirode, PIO – Predeo izuzetnih odlika, PP – Park prirode, RP – Regionalni park





## Pod okriljem **Ramsara**

**O**d ukupno deset Ramsarskih područja Srbije čak osam se nalazi na teritoriji Vojvodine. Vojvodina je „ljubitelj vode“. Svako od osam Ramsarskih područja predstavlja malu romantičnu destinaciju u kojoj voda suštinski određuje izgled predela. Status Ramsarskog područja je potvrda njihove ekološke i turističke vrednosti.

Gornje Podunavlje u dužini od 36 km obuhvata plavnju Dunava sa mozaikom ekosistema i zaštićenim biljnim i životinjskim vrstama. Koviljsko-petrovaradinski rit je sličan prostor očuvanih meandara, bara, jezera, vlažnih livada i močvara uz veliku reku. Labudovo okno je smešteno na kontaktu Deliblatske peščare i Dunava. Ludaško jezero i Obedska bara su na listi Ramsara duže od 35 godina. Ovo su izuzetno važna jezersko-barska staništa obrasla trskom i na tom mestu se gnezde zaštićene vrste ptica. Vizuelno dva jezera predstavljaju tipičnu sliku Vojvodine. Jezero Slano Kopovo je najznačajnije stanište ptica u Srbiji, jer njihov ukupan broj dostiže i 20.000. Stari Begej/Carska bara se vezuje za Begej, još jednu panonsku reku. U centralnobanatskim ritovima

ovog područja nalaze se mnoge biljne zajednice karakteristične za slatine i stepe. Zasavica je jedino stanište riblje vrste *Umbra krameri* u celoj Srbiji.

Ramsarska područja Vojvodine su idealne destinacije za ekoturističke aranžmane i programe. To su lokaliteti gde se uz rekreaciju može mnogo naučiti o izuzetnoj prirodi ovog podneblja. Organizovana plovdba u turističkim brodovima ili kanuima moguća je u Gornjem Podunavlju, Carskoj bari, Obedskoj bari i Zasavici. Gotova sva ova područja su poznata po lovu i ribolovu. Uređene pešačke i ekološke staze namenjene su onim koji od prirode očekuju nešto drugačije. U njihovoj okolini su još uvek sačuvane vrednosti lokalnih kultura oličene u nošnji, arhitekturi, običajima i kulinarnstvu.

### Ramsarska područja Vojvodine

1. Ludaško jezero
2. Gornje Podunavlje
3. Slano kopovo
4. Stari Begej/Carska bara
5. Koviljsko-petrovaradinski rit
6. Obedska bara
7. Labudovo okno i
8. Zasavica





2



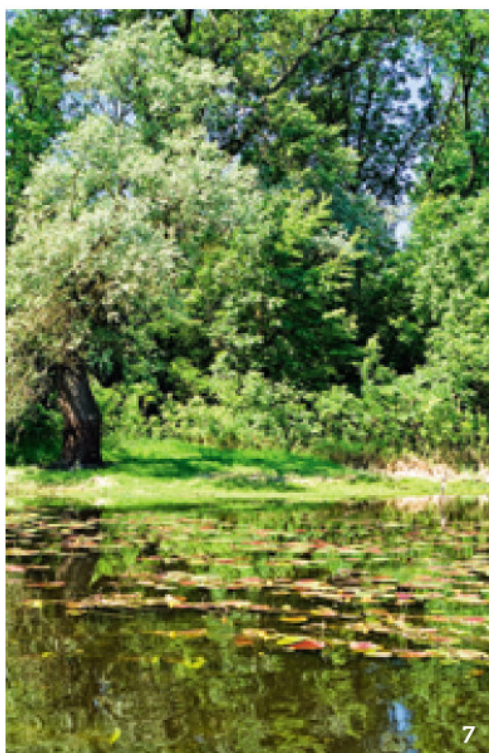
3



4



5

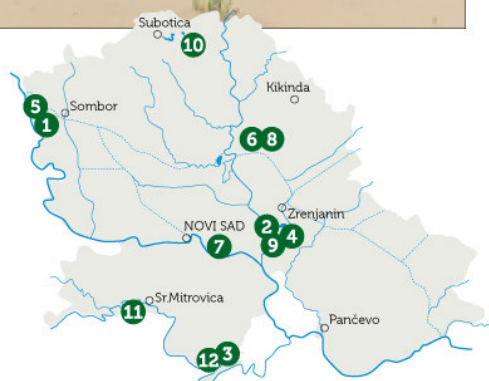


### RAMSARSKA KONVENCIJA

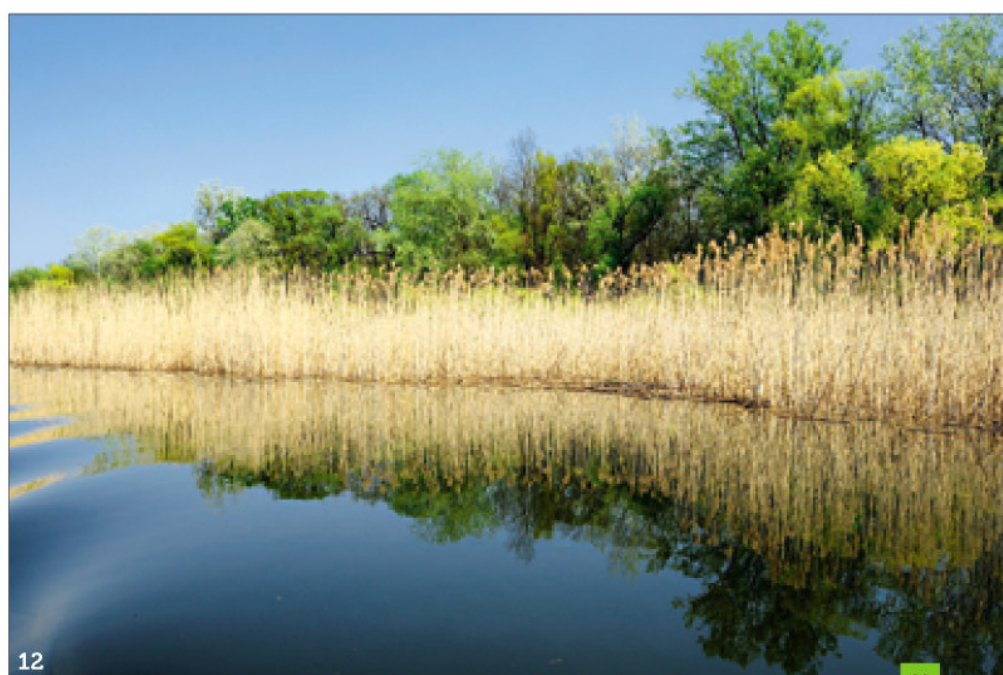
Ramsarska konvencija o vodenim staništima od međunarodnog značaja naročito kao staništa ptica močvarica, potpisana je 02.02.1971. godine u gradu Ramsaru, na iranskoj obali Kaspijskog jezera. Ovaj međudržavni akt obezbeđuje osnovu za očuvanje i mudro korišćenje vodenih staništa i njihovih resursa, putem lokalnih, regionalnih i nacionalnih aktivnosti i međunarodne saradnje.

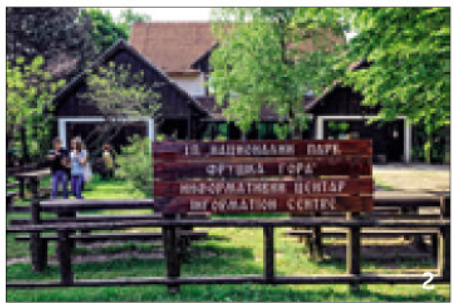
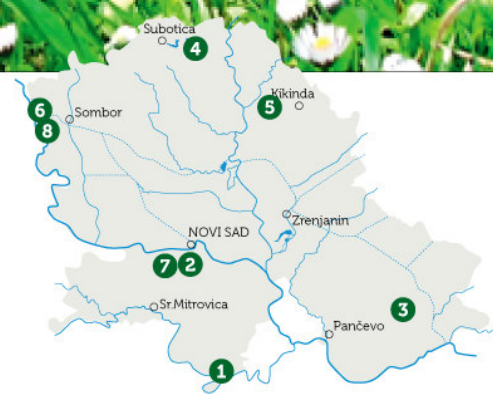
Srbija je jedna od 168 države potpisnica Ramsarske konvencije. Na toj listi je upisano 2.127 vodenih područja od međunarodnog značaja.

Na Listi Ramsarskih područja od međunarodnog značaja, do 2012. godine, našlo se ukupno deset područja iz Srbije, od toga osam u Vojvodini, a dva u Južnoj Srbiji.



1. Žuta čaplja (*Ardeola ralloides*)
2. Stari Begej
3. Osmatračnica na Obedskoj bari
4. Turisti na Carskoj bari
5. Baračka, Gornje Podunavlje
6. Obalna vegetacija Slanog kopova
7. Koviljsko-petrovaradinski rit
8. Slano kopovo, čas u prirodi
9. Carska lađa
10. Obala Ludaškog jezera
11. Zasavica
12. Zonalnost vegetacije na Obedskoj bari





1. Ekološka staza na Obedskoj bari
2. Vizitorski centar u NP Fruška gora
3. Edukativni centar Čardak na Deliblatskoj peščari
4. Vizitorski centar na Ludaškom jezeru
5. Vizitorski centar na Pašnjacima velike droplje
6. Ekološka staza Štrbac u Gornjem Podunavlju
7. Planinarenje na Fruškoj gori
8. Ekološka staza Bestrement u G. Podunavlju



1



6

## Ekološke staze zaštićenih područja

○ *beležene ekološko-edukativne staze omogućavaju da uz pomoć korisnih informacija i za kratko vreme obiđete ekološki i turistički najvrednija područja. Na njima ćete moći da opazate i istražujete geonaslede, biljni i životinjski svet ili jednostavno uživajte u najvrednijim deonicama zaštićene prirodne baštine.*

Skromna, ali u isto vreme i zadovoljavajuća turistička infrastruktura poput informativnih tabli, ekoloških nadstrešnica i ponekog vizitorskog centra, sasvim je dovoljna za jedno novo i lepo iskustvo. Novosagrađeni i uređeni vizitorski centri na Ludaškom jezeru, Pašnjacima velike droplje, Slanom kopovu, Fruškoj gori, Deliblatskoj peščari i Zasavici, učiniće boravak prijatnijim. S obzirom na režim zaštite, pre posete neophodno je najaviti se upravljačima zaštićenih područja.

U NP Fruška gora su uređene edukativne pešačke rute: Informativni centar – manastir Grgeteg; Informativni centar – manastiri Staro i Novo Hopovo; Informativni centar – Strazišilo. Na tim trasama se mogu videti neki od najlepših predela ove planine. U SRP Ludaško jezero je uređeno oko 5 km edukativnih staza (Čurgo i Kereš) i one prikazuju sasvim drugačiji i tipično jezerski ekosistem. U SRP Gornje Podunavlje ekološke staze su uglavnom trasirane u aluvijalnoj ra-

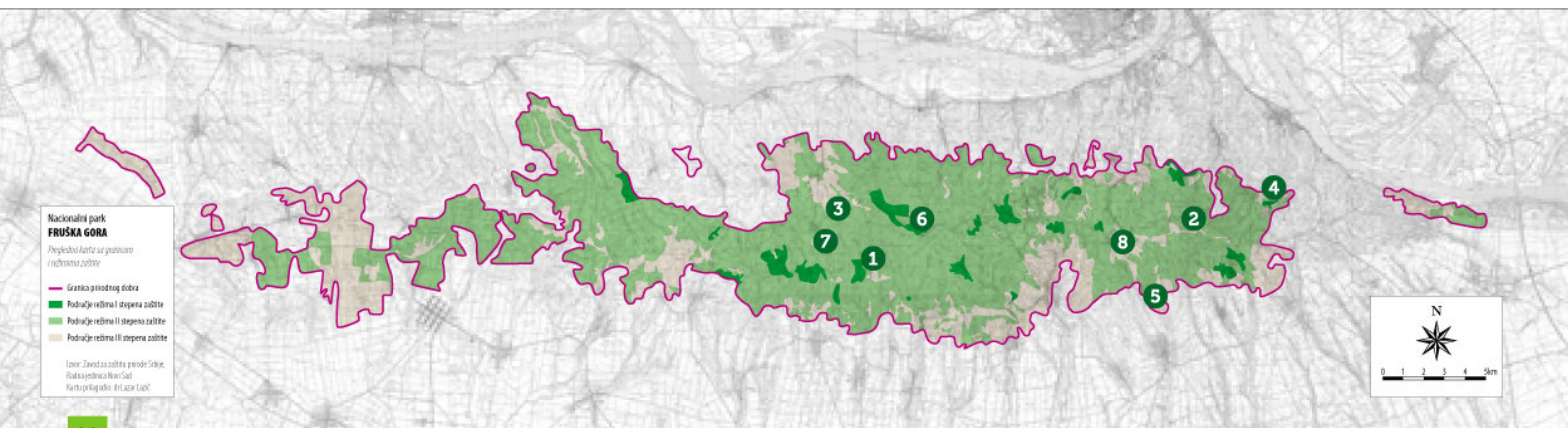
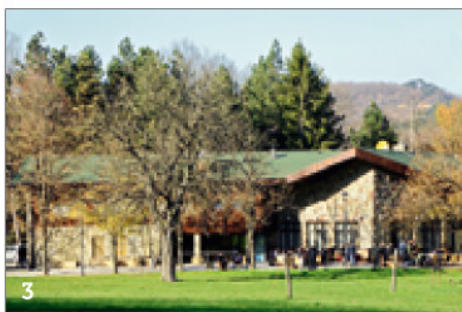
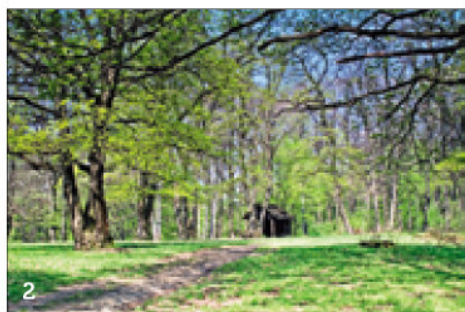
vni reke, prezentujući njen mikroljef, hidrografiju i osobeni biljni i životinjski svet. Najpoznatiji lokaliteti su: Karapandža, Štrbac i Bestrement. U SRP Koviljsko-petrovaradinski rit markirane su dve staze – Šlajz-Tikvara i Kurjačka greda. One na sličan način kao i u Gornjem Podunavlju predstavljaju prirodu aluvijalne ravni velike reke. U SRP Carska bara su trasirane tri ekološke staze čija dužina iznosi više od 20 km. One prate obalu rukavca Stari Begej i nasipe sa čijih se visina lepo mogu osmatrati prirodni ambijenti okolnih ritova. SRP Obedska bara ima oko 12 km trasiranih ekoloških staza u Kupinskim gredama i duž Potkovice. Čak šest staza je u ponudi SRP Deliblatska peščara i one omogućuju turistima da dožive ovu „Evropsku Saharu“ na poseban način. Dve popularne i trasirane staze pomažu da se upoznaju i dožive Vršacke planine: Slavišina kafana – Lisičja glava – Gudurički vrh i Malo Središte – Gudurički vrh – Vršacki vrh.



7



8





## Zelena **energija** Fruške Gore

**F**ruška Gora je ogledalo geološke prošlosti i ostrvo dragocenog biodiverziteta u moru panonskog žita. Zato i ne čudi da je na ovoj planini proglašen prvi nacionalni park u Srbiji daleke 1960. godine. Samo na prostoru Nacionalnog parka raste 1.000 biljnih vrsta, dok uključujući i zaštitnu zonu taj broj prelazi 1.500. Šume se prostiru na površini od 23.000 ha, a najzastupljenije vrste su hrast kitnjak, bukva, lipa, grab.

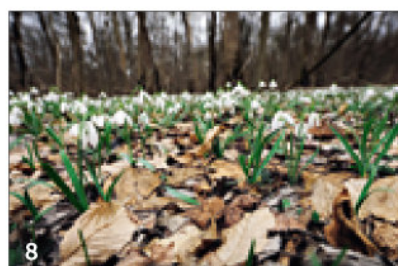
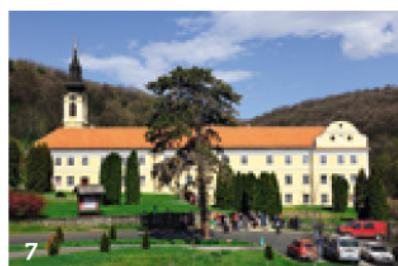
Na Fruškoj Gori je prisutan veći broj izletničko-rekreativnih lokaliteta. Izletnici su najmasovniji segment u strukturi posetilaca ove planine. Najveću turističku vrednost imaju lokaliteti Stražilovo i Iriški venac. Njihovo prirodno okruženje zadovoljava i najprobirljivije posetioce. Ostali značajni lokaliteti su Zmajevac, Osovlje, Popovica, Andrevlje, Brankovac, Testera, Letenka, Lipovača. Pored ovog oblika turizma, drugi zastupljeni su: kulturni (religiozni, odnosno obilazak manastira), banjski i lovni turizam. Ekoturizam ima odlične potencijale. Na Iriškom vencu je otvoren informativni centar sa prirodnjačkom postavkom, salom za projekcije i suvenirnicom. Osmišljena je i

edukativna staza na Iriškom vencu u dužini od 850 m. Opremljena je sa 11 informativnih tabli na kojima su prikazane prirodne vrednosti, pedološki profil i stene koje prezentuju geološko nasleđe Fruške Gore. U program obilaska Nacionalnog parka uključeno je i posmatranje ptica koje obuhvata dolazak na hranilište za ptice grabljivice (stazom dužine 3 km) i posmatranje iz osmatračnice uz prisustvo vodiča.

Odlično mesto za pauzu i predah na Fruškoj Gori su lokaliteti oko spomenika kulture, najčešće manastira izgrađenih u prepoznatljivom barokno-vizantijskom stilu, ali i u brojnim seoskim naseljima. U njima se mogu videti objekti tradicionalne arhitekture.



1. Izletnište pokraj Letenke
2. Izletnište na Pletenoj anti
3. Centar za privredno-tehnološki razvoj Vojvodine na Andrevlju
4. Eko kamp Fruška Gora na Stražilovu otvoren 2013.
5. Orlovi belorepani na hranilištu – Srednje brdo
6. Izletnici na stazi Osovlje – Orlovac – Crveni Čot
7. Manastir Novo Hopovo
8. Visibabe, vesnici proleća na Iriškom vencu





# Izuzetno bogatstvo ptičijih staništa

Ako niste znali Vojvodina je najznačajnija destinacija za posmatranje ptica u čitavoj Srbiji. U tom pravcu, ona će zadovoljiti i najzahtevnije posetioce birdwatching turizma. Brojna jezera na slatinama, peskovima i lesu; reke, kanali, šume, pa čak i drvoredi u gradovima, čine neka od najvrednijih staništa ptica u ovim delovima Panonske nizije. Od početka prošlog veka do danas u Vojvodini zabeleženo je 312 vrsta ptica od čega se danas u Vojvodini gnezdi 196 vrsta.

Na samom severu Vojvodine, pored Subotice, nalazi se Ludaško jezero, vodeni ekosistem bogat vrstama ptica koje se gnezde u okolnim tršćacima. U ranom prolećnom i letnjem periodu ovde se mogu posmatrati veliki trstenjak *Acrocephalus arundinaceus*, trstenjak mlakar *Acrocephalus palustris*, modrovoljka *Luscinia svecica*, obični cvrčič *Locustella luscinioides*. Dok su u jesenjem periodu naročito interesantna velika jata brkatih senica *Panurus biarmicus*. Na otvorenoj vodi se, iz osmatračnice kod Sunjog čarde, mogu posmatrati i eja močvarica *Circus aeruginosus*, crnoglavi galeb *Larus melanocephalus*, belobrka čigra *Chlidonias hybridus* i crna čigra *Chlidonias niger*.

U neposrednoj blizini ovog jezera, na svega desetak kilometara, nalaze se dva izuzetno zanimljiva stepsko šumska staništa - Selevenjske pustare i Subotička peščara. One su dom sve većoj populaciji predivne, globalno ugrožene modrovrane *Coracias garrulus*, koja se ovde gnezdi sa preko sto parova, a mogu se videti od sredine maja do kraja avgusta.

Nezaobilazno područje za svakog posmatrača ptica bi trebalo da bude I Gornje Podunavlje koji je smešten na severozapadu Vojvodine, između gradova Apatina i Sombora. Izuzetnu vrednost predstavljaju stare poplavne hrastove šume u kojima se gne-



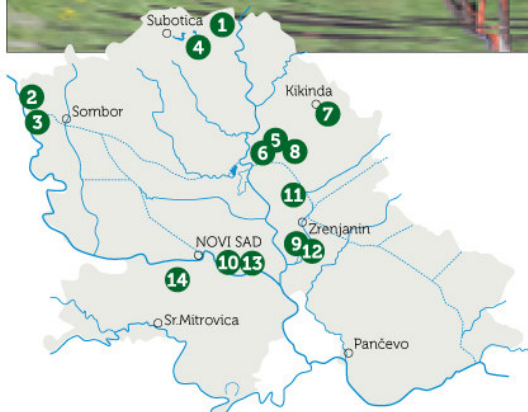
2



4



3

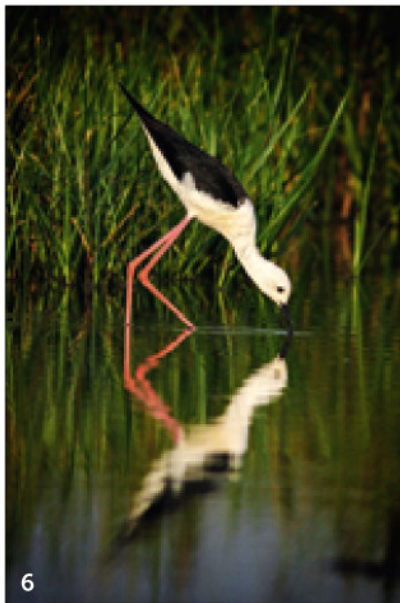


1. Modrovrana, *Coracias garrulus*
2. Orao belorepan, *Haliaeetus albicilla*
3. Crna roda, *Ciconia nigra*
4. Obični cvrčič, *Locustella luscinioides*
5. Ždralovi, *Grus grus*
6. Vlastelica, *Himantopus himantopus*
7. Mala ušara, *Asio otus*

8. Sabljarka, *Recurvirostra avosetta*
9. Mali kormoran, *Phalacrocorax pygmeus*
10. Čaplja kašikara, *Platalea leucorodia*
11. Belovrata muharica, *Fiscedula albicollis*
12. Siva čaplja, *Ardea cinerea*
13. Bela roda, *Ciconia ciconia*
14. Orao krstaš, *Aquila heliaca*



5



6



7



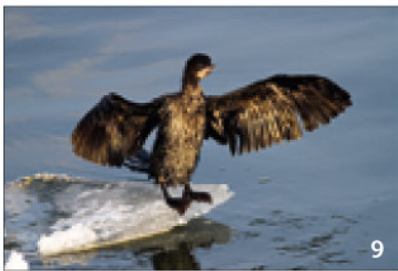
8

zde crna žuna *Dryocopus martius*, crna roda *Ciconia nigra* i orao belorepan *Haliaeetus albicilla*. Na plavnim livadama mogu se posmatrati i jata čaplji kašičara *Platalea leucorodia*.

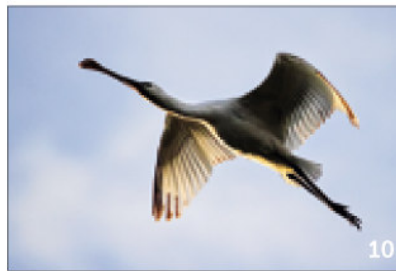
Jedno od najzanimljivijih pojava je svakako zimsko okupljanje sova, malih ušara *Asio otus* u velika jata. Svetski rekord u broju ovih ptica na jednom mestu drži banatski grad Kikinda. U centru ovoga grada, na okolnom drveću, između novembra i februara moguće je videti i preko tri stotine ptica.

Tridesetak kilometara ka jugozapadu, kod Novog Bečeja, nalazi se najznačajnija slatina, Slano kopovo. Ovaj specijalni rezervat prirode poznat je po ogromnim jatima sivih ždralova *Grus grus* kojima je ovo jedno od najznačajnijih odmorišta u toku prolećne i jesenje migracije. Za vreme jesenje migracije nije neobično videti po pet-šest hiljada ovih ptica kako sleću u plitko, slano jezero na noćni odmor. U ovom periodu se, sa dve visoke osmatračnice, mogu posmatrati i nepregledna jata divljih gusaka *Anser anser* i raznih pataka pa i ugrožena patka njorka *Aythya nyroca*. Ovde se u proleće gnezde i veoma atraktivne vlastelice *Himantopus himantopus* i sabljarke *Recurvirostra avosetta*.

Nešto južnije, pored sela Melenci, nalazi se Banja Rusanda. Park po-



9



10

red banje je gnezdilište najveće kolonije sivih vetruški *Falco vespertinus* u Vojvodini. Ovde se od početka maja do kraja juna gnezde i mala ušara *Asio otus*, vetruška *Falco tinnunculus*, kao i veći broj gačaca *Corvus frugilegus*. U rano proleće mogu se posmatrati i atraktivne belovrate šarene muharice *Fiscedula albicollis*.

Specijalni rezervat prirode Carska bara koji se nalazi na petnaestak kilometara od Zrenjanina jedno je od najpoznatijih vodenih staništa kako u Vojvodini, tako i u Srbiji. Turistima se nudi jednočasovna vožnja malim brodom. Ovo je prilika za sve posmatrače ptica da sa minimalnog rastojanja vide u kratkom roku veliki broj raznih vrsta barskih ptica, pre svega iz porodice čaplji: sivu čaplju *Ardea cinerea*, malu belu čaplju *Egretta garzetta*, belu čaplju *Egretta alba*, mrku čaplju *Ardea purpurea*, gaka *Nycticorax nycticorax*, žutu čaplju *Ardeola ralloides* i čapljicu *Ixobrychus minutus*. Carska bara je i idealno mesto za posmatranje retkog malog kormorana *Phalacrocorax pygmeus*.

Dvadesetak kilometara istočno od Novog Sada nalazi se mesto Kovilj koje se može pohvaliti sa preko

trideset gnezda belih roda *Ciconia ciconia* raspoređenih po okolnim kućama i banderama. Ovo selo okružuje Specijalni rezervat prorode Koviljsko – Petrovaradinski rit. U plavnim šumama se gnezde crne rode *Ciconia nigra* koje se u kasno leto mogu videti u velikim jatima. Na livadama se u ovo doba okupljaju i čaplje kašikare *Platalea leucorodia*, a na obližnjem drveću i gakovi *Nycticorax nycticorax*.

Jedini nacionalni park u Vojvodini – planina Fruška gora, nalazi se južno od glavnog grada Novog Sada. Na Andrevlju, bivšem kamenolomu, se nalazi najstarije hranilište za orlove u Srbiji koje u zimskom periodu privlači veliki broj orlova belorepana *Haliaeetus albicilla*, gavrana *Corvus corax* kao i izuzetno retkog orla krstaša *Aquila heliaca*. Na Fruškoj gori se ova retka ptica i gnezdi a na njenim travnatim obroncima lovi, uglavnom tekunice *Spermophilus citellus*, zaštićenu i retku vrstu glodara. U proleće se na tek olistalim obroncima lako mogu uočiti raspevane strnadice.

Na kraju treba pomenuti i Specijalni rezervat prirode Zasavicu, rečno stanište okruženo mozaikom bara,



11

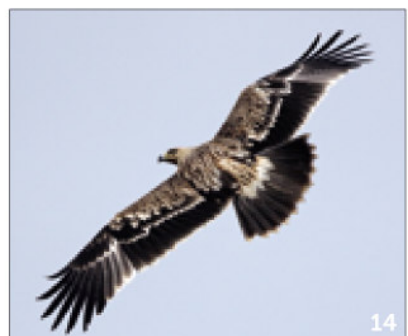
koji se nalazi se u neposrednoj blizini Sremske Mitrovice i u letnjem periodu je pogodan za posmatranje raznih vrsta barskih ptica. Uz bogatu turističku ponudu nudi se i vožnja brodićem uz stručnog vodiča. Ovo je prilika za posmatranje velikog broja ptica: sive čaplje *Ardea cinerea*, male bele čaplje *Egretta garzetta*, bele čaplje *Egretta alba*, mrke čaplje *Ardea purpurea*, gaka *Nycticorax nycticorax*, žute čaplje *Ardeola ralloides*, liske *Fulica atra*.



12



13



14



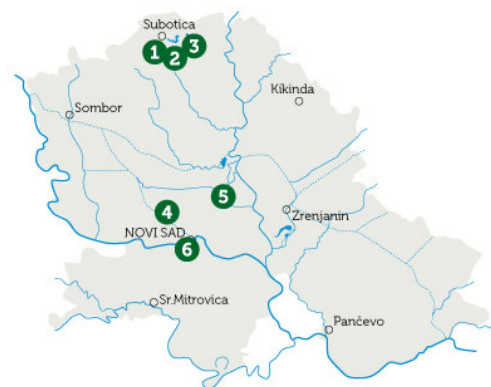
1



2



3



1. Zahvaljujući Paličkom jezeru, Palić je najpoznatije turističko mesto Vojvodine
2. Na Paličkom jezeru održavaju se brojna takmičenja u sportovima na vodi...
3. ... koja se događaju i zimi na zaleđenom jezeru
4. Akva park Petroland u Bačkom Petrovcu najmoderniji je na prostoru bivše Jugoslavije
5. Opuštena vožnja Jegričkom
6. Jet ski je popularna aktivnost na Dunavu



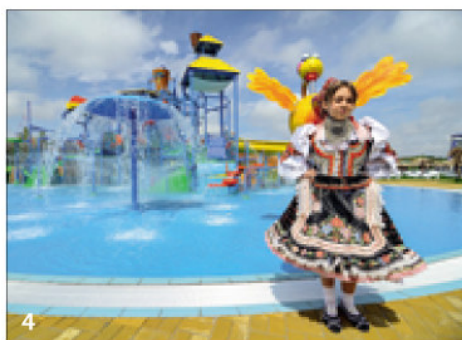
## Razliveno bogatsvo voda – povod za **akciju**

**T**urizam na vodama ima dobru perspektivu u Vojvodini. Njene reke, kanali, jezera i bare, predstavljaju suštinski potencijal za brojne aktivnosti poput jedrenja, veslanja, kajakarenja, plovidbe u čamcima... Za razliku od Ramsarskih područja gde su usled zaštite neke sportsko-turističke aktivnosti uskraćene, na ostalim vodenim površinama rekreativne mogućnosti su brojne. Možda je baš razliveno bogatstvo voda najbolji način da doživite aktivnu Vojvodinu.

Dunav kao turistički jedna od najznačajnijih reka Evrope je idealan za plovidbu i sportove na vodi. Dunavske plaže u Apatinu, Bačkoj Palanci i Novom Sadu, omiljene su među lokalnim stanovništvom. Postoji i mogućnost kombinovanja sa biciklizmom i drugim aktivnostima. Kada budete tražili predah, neka to bude u nekoj čardi koje su tradicionalno poznate duž toka ove reke. Preostale reke na kojima se organizuju brojne aktivnosti, takmičenja i regate su Tisa, Sava, Tamiš i Begej. Na kraju, tu su i one manje poznate, ali ništa manje značajne reke. Svaka od njih je mala destinacija za sebe koju vredi otkrivati i doživeti. Naše preporuke su na strani Jegričke, kanalisane

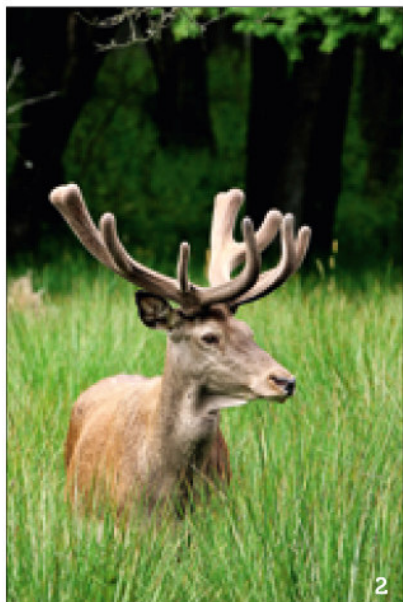
Mostonge, Bosuta, Karaša... Uzimajući u obzir razgranatu kanalsku mrežu sistema Dunav-Tisa-Dunav, priča o potencijalu za upražnjavanje vodenih sportova je kompletnija.

Najpoznatije turističko mesto Vojvodine počiva na potencijalu vode. Svakako reč je o Paliću i Palićkom jezeru. Ovde se održavaju mnoga veslačka i jedriličarska takmičenja, a tradicija sportova na vodi je duža od jednog veka. Na jugu Banata se nalaze Belocrkvanska jezera, još jedna destinacija poznata po rekreaciji, sportovima i kupališnim aktivnostima. Najpoznatije od sedam jezera je Glavno jezero sa vaterpolo igralištem i drugim sportskim terenima.

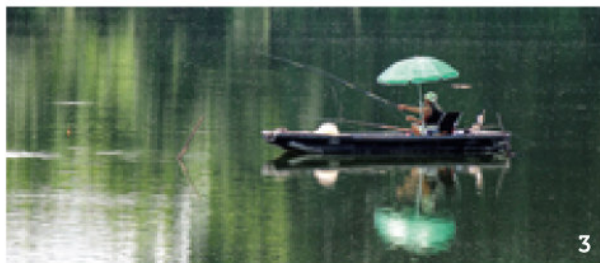




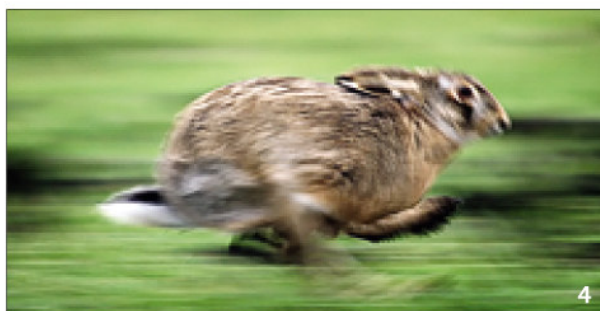
1



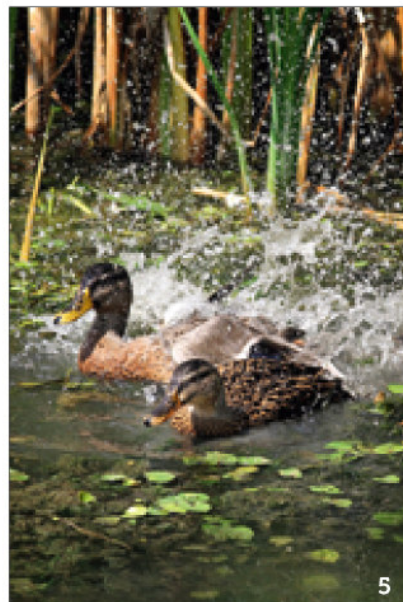
2



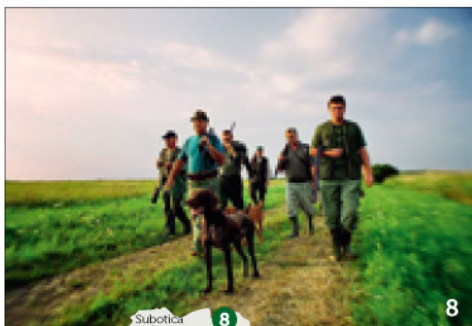
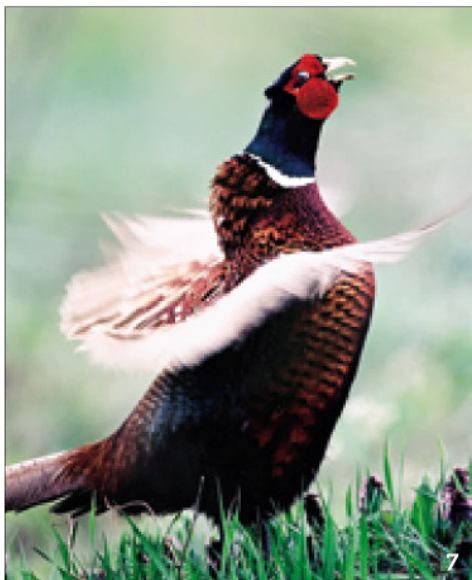
3



4



5



## Lov i ribolov kao tradicija

Vojvodina je tradicionalno poznata kao destinacija lovnog turizma. Ovde su pre ili kasnije uživali u lovu pripadnici kraljevskih porodica, predstavnici političkog establišmenta i diplomate. Danas su lovišta dostupna i pristupačna brojnim turistima. Mnogi od njih se opet vraćaju, jer pored dobrih uslova za lov, vojvođanska lovišta se prepoznaju po srdačnom dočeku domaćina i svesrdnom gostoprimstvu.

Za poklonike lova posebno su privlačne šume duž velikih reka. Uslovi staništa, određeni niskim aluvijalnim i poplavnim terenima, pogoduju razvoju brojne i raznovrsne divljači. Veliki broj tih lovišta je ograden i ima osnovnu namenu u uzgajanju sledećih vrsta: jelen, divlja svinja, jelen lopatar i muflon. Kao prateća vrsta u otvorenim lovištima je prisutna srneća divljač. U lovištima Vojvodine obitava i sitna divljač: zečevi, fazani, divlje patke, divlje guske, prepelice... Veoma je važno raspitati se na vreme o terminima lovostaja i trajno zaštićenim vrstama. Neka od najpoznatijih lovišta su: Subotičke šume, Kozara, Apatinski rit, Kamarište, Ristovača, Plavna, Karadorđevo, Koviljski rit, Bosutske šume, Karakuša, Kupinik, Vršačke planine, Deliblatska peščara. Svako od ovih lovišta ima svoje lovačke kuće i one su neizostavni deo ukupne turističke infrastrukture. Na kraju vam preporučujemo da se u

skladu sa zaštitom prirode i načelima ekoloških putovanja odlučite i za foto-lov. U zaštićenim područjima Vojvodine ovakvi programi već postoje, a bićete u prednosti jer ograničenja u vidu trajnog lovostaja zbog zaštite vrsta ne postoje.

Tradicija ribolova u Vojvodini je duga. U srednjem veku čitava sela u Podunavlju su živela od ove delatnosti. Možda baš odatle i dolazi to da su Vojvođani do danas ostali strastveni ribolovci. Ipak, za taj hobi i sport presudni su prirodni uslovi. Gotovo da nema kraja Vojvodine u kome neka akvatorija – reka, meandar, kanal, jezero ili bara, nije istovremeno i mala ribolovačka destinacija. Idealne destinacije ribolovnog turizma su na jezerima: Moharač, Kudoš, Šatrinici, Dobrodol, Peskara, Tresetište. Na njima se uglavnom love šaran i smuđ. Na rekama Dunav (Apatin, Sussek), Sava (ušće Drine, Bosuta) i Tisa, love se smuđ i som.



1. Lov na pernatu divljač sa psom
2. Jelen u periodu rasta rogova
3. Pecanje iz čamca na Arkanju
4. Zečeva ima na celoj teritoriji Vojvodine
5. Divlje patke gluvare
6. Divlja svinja sa prasadima
7. Fazan u periodu parenja
8. Lovci u odlasku ulov
9. Pecanje sa obale na Staroj Tisi



## U sedlu ravnice

U Vojvodini je odvajkada duboko usađena ljubav, uzgoj i bavljenje konjima. Nekoliko važnih objekata, ergela i salaša, ima za zadatak da posetioce i turiste upoznaju sa konjičkom kulturom čija se tradicija meri stotinama godina. Kada tome dodamo da se jahanje i boravak sa konjima smatraju jednim od najlepših hobija i da je to odličan način za opuštanje i beg od stresa svakodnevnog života dobijamo savršen spoj koji vredi doživeti.

Ergela u Zobnatici godišnje zabeleži 35.000 poseta. Tradicija uzgoja rasnih konja ovde je duža od 200 godina. Zobnatica još uvek naglašava značaj ovih plemenitih životinja na način kako se to retko može videti u drugim mestima Vojvodine. U ponudi su između ostalog turističko jahanje, škola jahanja i vožnja fijakerima. Ergela u Karađorđevu takođe beleži dugu tradiciju. Zahvaljujući terenu koji pogoduje razvoju muskulature nogu konja i nakon krčenja šume, izgrađena je 1880. ergela na mestu gde se i danas nalazi. Već 1900. godine počinje uzgajanje rase nonius. Kao naročito dinamičan u razvoju ergele bio je period nakon Drugog svetskog rata.

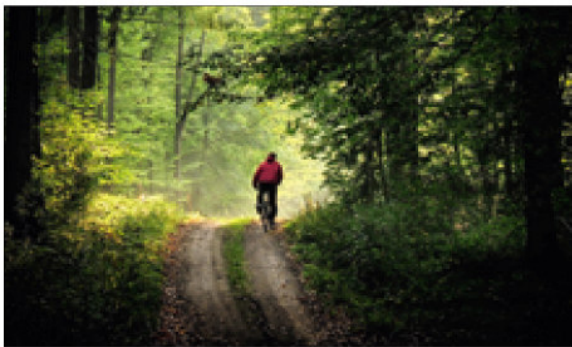
Na brojnim i prepoznatljivim vojvodanskim salašima jahanje je sastavni deo turističke ponude. Ovde su često organizovane i škole jahanja. Neki od tih salaša su prerasli u prave male konjičke centre. Turiste najviše privlače: Salaš 137 kod Novog Sada, Majkin salaš kod Palića, Kelebića kod Subotice. Tu su još i škola jahanja „Magnifico“ kod Sombora, konjički centar „Furioso“ kod Subotice.

Neizostavna je i tradicionalna kulturno-sportska manifestacija, Fijakerijada, koja već godinama promovira zaprežni konjički sport u nekoliko vojvodanskih mesta. Osim paradnog ima i sportski karakter, pa se učesnici takmiče u nekoliko kategorija.



1. Radosno opuštanje – Salaš 137
2. Spomenik Jadraniu, šampionskom grlu – Ergela Zobnatica
3. Negovanje tradicije – Fijakerijada u Ravnom Selu
4. Poslovična gracioznost konja – Ergela Karađorđevo
5. Međunarodna konjička utrka "Dužijanca" u Subotici







# Raznovrsnost biciklističkih tura

Voziti bicikl kroz Vojvodinu znači poštovati tradiciju, putovati polako, upoznavati prirodu i ljude. U našoj zemlji nigde nema toliko biciklista koliko u Vojvodini, i zbog toga Vas ovde neće čudno gledati ako kakvim dvotočkašem prođete kroz selo, kampujete na obali reke ili se sjurite niz padine Fruške gore. Ruta ima bezbroj – za svakog po jedna. Različite prirodne celine omogućavaju Vam da vozite po pesku Subotičke ili Banatske peščare, da se vozite hladovinom šuma uz velike ravničarske reke, da savladujete strme uspone Fruške gore ili Vršaćkih planina, a onda da uživate u uzbuđljivom spustu.

**Fruška Gora** – Svi asfaltni putevi koji presecaju ovu planinu su pogodni za trekning vožnju. Ipak, dobro je imati gume sa boljom zaštitom od bušenja, a udobnije će Vam biti i sa prednjom suspenzijom – pronađe se tu i tamo koja rupa ili dve. Velika gustina motornog saobraćaja je na deonici Novi Sad – Čerević, dok je sasvim lagodno voziti dalje od Čerevića prema Suseku i granici sa Hrvatskom. Gust saobraćaj je i na deonici Sremska Kamenica – Ruma.

Međutim, postoje i drugi putevi da dostignete greben Fruške Gore. Za one u boljoj kondiciji, rute od Rakovca ka grebenu (uspon i do 13%), od Beočina ka Crvenom čotu i od Bešenova ka Crvenom čotu su prave poslastice. Mnogo manje napora zahtevaju trase od Koruske preko Sviloša prema Ležimiru i Mandelosu ili od Neština ka Divošu. Deonice kroz prostor NP „Fruška gora“ vode kroz šume, tako da će vožnja biti prijatna i tokom vrelih letnjih dana.

Do krajnjih istočnih ogranaka Fruške Gore vodi izuzetno zanimljiva trasa „Dunavske biciklističke rute“. Na ovoj ruti Vas čeka i nekoliko sjajnih vidikovaca. Kada stignete do Novog Slankamena, možete skrenuti levo ka Starom Slankamenu i dubokim surdukom se spustiti prema Dunavu, pored najboljih tragova Ledenog doba u Panonskoj niziji - lesnih naslaga.

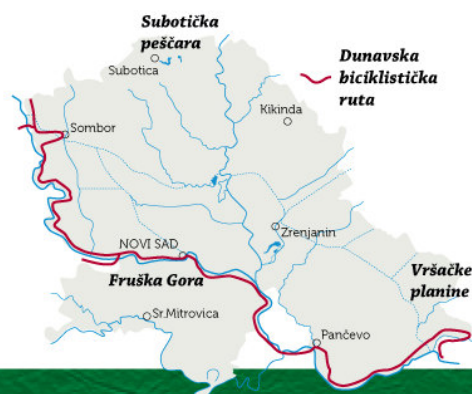
**MTB** – Fruškom Gorom možete krstariti i van asfaltnih puteva. Dobre gume sa kramponima i solidna prednja suspenzija su neophodni. Trasa Velikog fruškogorskog MTB maratona je duga 78 km, sa 2550 m ukupnog uspona. Pored toga, postoji i niz drugih staza duž kojih se možete oprobati u uglavnom off road vožnji. Početnici ovim stazama moraju voziti uz veliki oprez, zbog profila staza, podloge i prepreka koje skoro nikada neće biti na istom mestu kao prethodnog puta.

**Vršaćke planine** – Trekning biciklom možete obići podnožje Vršaćkih planina – od Vršca prema Mesiću ili na drugu stranu, ka Malom Središtu, Gudurici i Markovcu. Takođe, možete se popeti i Vršaćke kule i sa tog mesta sagledati Vršac, Banatsku ravnici, videti obrise Deliblatske pešćare i brdovite desne obale Dunava. Ipak za pravo upoznavanje planine, potreban je MTB bicikl, kondicija i veština. Za iskusne, preporučujemo stazu „Vršaćkog izazova“, dužine 6,9 km.

**Subotička peščara** – Nesvakidašnji osećaj vožnje po stazama utabanim u pesku možete doživeti vozeći neke od uspostavljenih tura: Etnoistorijska tura (teška, dužine 52 km), Jezerska tura (laka, dužina staze 20,5 km), Eko tura (srednje težine, 28,5 km), Foto safari tura (srednje težine, 36,9 km), Etno-gastro tura (srednje težine, 32,4 km).

## Korisni linkovi

- <http://www.dunavskastrategija.rs/sr/?m=74>
- [http://www.ciklonaut.com/projekti/DBR/dbr\\_signalizacija.htm](http://www.ciklonaut.com/projekti/DBR/dbr_signalizacija.htm)
- <http://www.ciklonaut.com/svrbiguz/dunav/dunav.htm>
- <http://www.mtbfanatic.org>
- <http://www.mtbfanatic.org/assets/pdf/trofej2012.pdf>
- [http://www.freebiking.org/Atlas/VBG/fruska\\_trekovi.html](http://www.freebiking.org/Atlas/VBG/fruska_trekovi.html)







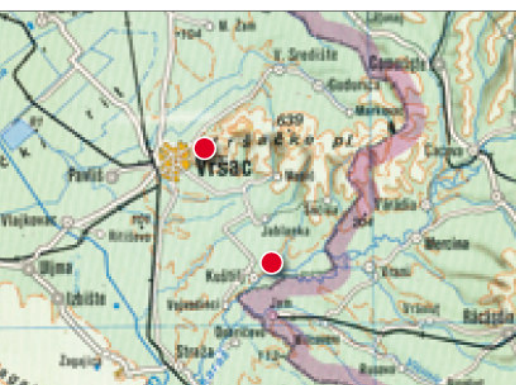
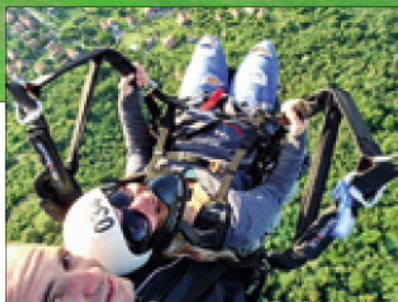
## Paraglajding – šta je to dosada?

**P**ogled na ravnicu sa vrhova Fruške gore i Vršачkih planina je lep i inspirativan. Ukoliko tome dodate i malo adrenalina, odnosno, odlučite se za padobransko jedrenje, onda je doživljaj avanture zagarantovano na vašoj strani. Pravi je trenutak da ostvarite iskonski san čoveka o letenju. Neka se to desi u jednom od najpoznatijih i najboljih uzletišta u Srbiji.

Vršачke planine su najatraktivnije mesto za paraglajdere u Vojvodini. Uzletišta se nalazi iznad Vršca kod poznate srednjovekovne kule. Letovi se izvode na vetru koji ne duva jače od 5 m/s. Ukoliko smer vetra ne dozvoljava, u ponudi je alternativno uzletišta kod sela Kuštilj. Sa jedne strane možete posmatrati proplanke Vršачkih planina, a sa druge beskrajni ho-

rizont ravnice. Taj spoj doživlja plaine i ravnice u jednoj aero sportskoj aktivnosti pruža osećaj beskrajne slobode. Ko zna, možda je Vojvodina najlepša baš iz vazduha.

Letovi se izvode na visini od 100 m. Inače, organizatori ovog ekstremnog sporta nude i mogućnost tandem letova. Ukoliko ste nesigurni oni omogućuju da letite sa iskusnim pilotom.





## Eko-odmor, kulturni užitak

Nakon obilaska zaštićenih područja i pošto ste odložili bicikl ili sportsku obuću, ne mora da znači da je došao kraj još jednom danu vašeg aktivnog odmora. U okolini zaštićenih područja žive brojne etničke zajednice. Toj šarolikosti Vojvodine u običajima, nošnji i kulinarstvu, kao da nema kraja. Možda neke od njih i nisu deo turističke ponude, ali retko ko bi propustio priliku da se predstavi u lepom svetlu tog kulturnog mozaika. To je odlična prilika da se uhvatite u tradicionalna kola, odigrate tradicionalnu igru po dvoje, a možda naučite i da vojvodanski dobro kuvate.

Pored druženja sa lokalnim stanovništvom, tu je i veliki broj spomenika kulture. Evo nekoliko predloga koji mogu upotpuniti vaš boravak na ovom području. Preporučujemo da se nakon obilaska Vršackih planina popnete i na Vršacku kulu sa koje se pruža najlepší pogled na ravnicu Banatu. Nakon obilaska Karađorđeva posetite Bač, gde je moguće izučavati zavisnost života srednjovekovnog društva od prirodnih resursa, ovog puta reke Mostonge u čijem se meandru utvrđenje Bač nalazi. Obedska bara, jedno od najstarijih zaštićenih područja u svetu, vezuje se za Kupinik kao jedno od važnih utvrđenja čiji su te-

melji još uvek uočljivi. Na Fruškoj gori, pored posete manastira, popnite se i na Vrdničku kulu sa čijeg se uzvišenja može posmatrati lepota planinskih predela.

Na kraju proverite i kalendar turističkih manifestacija. Ukoliko se vaš boravak poklopi sa nekim od ovih dešavanja biće to posebna prilika da izvornu kulturu Vojvodine doživite na još jedan lep način. Neke od tih manifestacija su posebno vezane za zaštitu prirode, a ovom prilikom izdvajamo Bodrog fest u Bačkom Monoštoru. Upravo ona je nastala na ideji zaštite Specijalnog rezervata prirode Gornje Podunavlje.



## KORISNI KONTAKTI

### Zaštićena i Ramsarska područja

#### NP Fruška Gora

JP "Nacionalni park Fruška gora"  
Zmajev trg 1, 21208 Sremska Kamenica  
Tel. +381 21 463 667  
natlpfg@eunet.rs

#### SRP Gornje Podunavlje

JP "Vojvodinašume", ŠG "Sombor"  
Apatinski put 11, 25000 Sombor  
Tel. +381 21 431 144, 025 463 114  
ivana.vasic@vojvodinasume.rs

#### SRP Ludaško jezero,

#### SRP Selevenjske pustare

JP "Palić-Ludaš", Kanjiški put 17a, Palić  
Tel. +381 24 753 121  
office@palic-ludas.rs

#### SRP Slano kopovo

Lovačko udruženje "Novi Bečej"  
Sonje Marinković 29, Novi Bečej  
Tel. +381 23 772 320  
milan.knezev@novibecej.rs

#### PP Stara Tisa kod Bisernog ostrva

Javno preduzeće "Komunalac",  
Lovačka 5, Bečej  
Tel/fax. +381 21 6915 714  
komunbcj@ptt.rs

#### PP Jegrička

JVP "Vode Vojvodine"  
Bulevar Mihajla Pupina 25, 21000 Novi Sad  
Tel: +381 21 488 14 27  
mmiskovic@vodevojvodine.com

#### SRP Bagremara

JP "Vojvodinašume", ŠG "Novi Sad"  
Vojvode Putnika 3, 21000 Novi Sad  
Tel. +381 21 431 144, +381 21 557 412  
ivana.vasic@vojvodinasume.rs

#### SRP Koviljsko – petrovaradinski rit

JP "Vojvodinašume", ŠG "Novi Sad"  
Vojvode Putnika 3, 21000 Novi Sad  
Tel. +381 21 431 144, +381 21 557 412  
ivana.vasic@vojvodinasume.rs

#### SRP Carska bara

Ribarsko gazdinstvo "Ečka" AD  
Beloblatski put bb, Lukino Selo  
Tel. +381 23 884 028  
sb.carskabara@beotel.net

#### SRP Zasavica

Pokret gorana Sremska Mitrovica  
Svetog Save 19, 22000 Sremska Mitrovica  
Tel/fax. +381 22 614 300  
zasavica@zasavica.org.rs

#### SRP Obedska bara

JP "Vojvodinašume", ŠG "Sremska Mitrovica"  
Parobrodaska 2, 22000 Sremska Mitrovica  
Tel. +381 22 622 111, +381 21 431 144  
sgsm21@open.telekom.rs

#### SRP Deliblatska peščara

JP "Vojvodinašume", Petrovaradin,  
ŠG "Banat" Pančevo  
Preradovićeva 2., 21131 Petrovaradin  
Tel. +381 21 431 144, +381 13 342 899  
sgpaplan@banatsume.rs

#### PIO Vršacke planine

JP za izgradnju, razvoj i uređenje grada  
Dvorska br. 10a, Vršac  
Tel/fax. +381 13 821 614  
orhideja.strbac@neobee.net

#### SRP „Karađorđevo“

Vojna ustanova "Karađorđevo"  
Ive Andrića 63, 21421 Karađorđevo  
Tel. +381 22 736 033, +381 21 765 107

#### **PP „Kamaras“**

Udruženje građana za zaštitu životne sredine i poznavanje zavičajja Iringo  
Velika ulica 2, 24410 Horgoš  
Tel. +381 24 792 131; +381 63 890 3541  
iringo.horgos@gmail.com

#### **SRP „Titelski breg“**

JP „Titelski breg“, Glavna 1, 21240 Titel  
Tel. +381 21 296 2177; +381 21 296 2178  
info@titelskibreg.com

#### **Planinarski klubovi**

##### **Orijentiring klub Stražilovo**

Doka 1, 21205 Sremski Karlovci  
Tel. +381 65 29 29 800  
e-mail: info@strazilovo.org.rs  
http://www.strazilovo.org.rs/

##### **Penjački klub Adrenalin**

Narodnih Heroja 7, 21000 Novi Sad  
office@adrenalin.org.rs  
www.adrenalin.org.rs

##### **Planinarsko smučarsko društvo Železničar**

Trg Galerija 4, 21000 Novi Sad  
psdzeleznicar.ns@gmail.com  
www.psdzeleznicarns.org.rs/

##### **Planinarsko smučarsko društvo Vršačka kula**

Svetosavski trg 1, 26300 Vršac  
Tel. +381 13 836 674; +381 64 154 15 45  
info@psdkulavrsac.com  
www.psdkulavrsac.com

#### **Birdwatching**

##### **Birdwatch Milan Ružić**

milan@wild-serbia.com  
www.wild-serbia.com

##### **Birdwatch Serbia**

incoming@magelan.rs  
www.birdwatchserbia.rs

#### **Lov i ribolov**

##### **Lovački savez Vojvodine**

Jovana Đorđevića 4, 21000 Novi Sad  
Tel. +381 21 457 023  
hunters@eunet.rs  
www.lovacisavezvojvodine.com

##### **Vojvodinašume – Lovoturs Agencija „Quattro Cervi“**

Preradovičeva 2, 21131 Petrovaradin  
Tel. +381 21 432 221; +381 21 6432 401  
e-mail: quattroc@eunet.rs  
www.vojvodinasume.rs/lovstvo

##### **Ribolovački savez Vojvodine**

Tel. +381 21 6411 974  
rsvns@eunet.rs  
www.rsv.org.rs

#### **Sportovi na vodi**

##### **Jahting klub Palić**

Obala Lajoša Vermeša, 24413 Palić  
Tel. +381 24 75 30 96

##### **Jahting klub Vojvodina**

Sunčani kej bb, 21000 Novi Sad  
Tel. +381 21 63 64 370

##### **Jedriličarski klub Vojvodina**

Sunčani kej 2, 21000 Novi Sad  
Tel. +381 21 466 260  
jkv@neobee.net  
www.vojvodina.com/jedrilocari/index.htm

##### **Aqua park Petroland**

Novosadski Put bb, 21470 Bački Petrovac  
www.petroland.rs

#### **Jet Ski Klub Motojet**

Stevana Hristića 14, 21000 Novi Sad  
Tel. +381 21 63 93 848  
www.motojetns.com

#### **Ergele i konjički klubovi**

##### **Ergela Kelebija**

24104 Kelebija  
Tel. +381 24 789 063; +381 65 502 28 88  
ergela@lipicaner.com  
www.lipicaner.com

##### **Konjički centar Furioso**

Kostolanji Arpada 40, 24418 Šupljak  
Tel. +381 69 243 1187  
info@furioso.rs  
www.furioso.rs

##### **Ergela Maestoso**

Palić salaši 3A, 24413 Palić  
Tel/fax. +381 24 75 30 32  
maestoso@eunet.rs  
www.maestoso.co.rs

##### **Ergela Zobnatica**

AD Zobnatica PD, Bačka Topola  
Tel. +381 24 715 842; +381 24 715 641  
zobnatica@open.telekom.rs  
www.zobnatica.rs

##### **Ergela Karadordevo**

Ive Andrića 63, 21421 Karadordevo  
Tel. +381 21 765 107  
www.karadjordjevo.com  
www.karadjordjevo.rs

##### **Sportsko društvo Viking – sportsko i rekreativno jahanje**

Salaš 137, Međunarodni put, 21233 Čenej  
Tel/fax. +381 21 714 497; +381 21 714 501  
info@salas137.rs  
www.salas137.rs

#### **Biciklizam**

##### **Biciklistički savez Vojvodine**

Masarikova 25, 21000 Novi Sad  
Tel/fax. +381 21 504 538  
bsv@neobee.net  
www.cycling.rs/

##### **Biciklistički klub Velo**

Bogdana Šuputa 62, 21000 Novi Sad  
Tel. +381 21 504 538; +381 63 458 872

#### **Aero i paraglajding klubovi**

##### **Vazduhoplovni savez Vojvodine**

Maksima Gorkog 39/1, 21000 Novi Sad  
Tel. +381 21 529 916  
vsv.novisad@gmail.com  
www.vsvojvodine.org

##### **Aeroklub Novi Sad**

Sportsko A.D. Čenej  
Međunarodni put 257, 21233 Čenej  
Tel. +381 21 714 050; +381 21 714 031  
office@aeroklub-novisad.rs  
www.aeroklub-novisad.rs

##### **Sportski paraglajding klub Berkut**

Tel. +381 63 7120 765  
paragliding.vrsac@gmail.com  
www.berkut.vrsac.com

##### **Sky Dive Novi Sad**

tandemskydivenovisad@eunet.rs  
www.skydivenovisad.com

#### **Ostalo**

##### **Klub planinskog skejtborda "ATB"**

Tel. +381 61 11 29 295  
marc@neobee.net  
www.extremeweekend.org/sportovi



#### **TURISTIČKA ORGANIZACIJA VOJVODINE**

Bulevar Muhajla Pupina 6/IV  
21000 Novi Sad - Srbija  
Tel.: +381 (0)21 452 910,  
+381 (0)21 472 05 08,  
Fax: +381 (0)21 420 758  
office@vojvodinaonline.com  
www.vojvodinaonline.com

#### **IZDAVAČ**

Turistička organizacija Vojvodine

#### **ZA IZDAVAČA**

Gvozden Perković

#### **UREDNIK**

dr Lazar Lazić

#### **AUTORI**

dr Vladimir Stojanović  
Geza Farkaš  
dr Mladen Jovanović  
mr Igor Stamenković

#### **FOTOGRAFIJE**

Lazar Lazić  
Vladimir Stojanović  
Geza Farkaš  
Jaroslav Pap  
Igor Marinović  
Dragan Gojić  
Slobodan Puzović  
Mladen Jovanović  
Goran Đurković  
Milan Knežev

#### **DIZAJN I PRIPREMA ŠTAMPE**

Lazarus, www.lazarus.rs

#### **ŠTAMPA**

Simbol, Petrovaradin

#### **TIRAŽ**

5.000



## Turistička organizacija Vojvodine

Bulevar Mihajla Pupina 6/IV - 21000 Novi Sad - Srbija  
Tel: +381 21 452 910, +381 21 472 05 08, Fax: +381 21 420 758  
[office@vojvodinaonline.com](mailto:office@vojvodinaonline.com) | [www.vojvodinaonline.com](http://www.vojvodinaonline.com)

SRBIJA

